

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 03 28
COM(2018) 163 final

2018/0076 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 924/2009 nuostatos, susijusios su tam tikru atlyginimu už tarptautinius mokėjimus Sąjungoje ir atlyginimu už valiutos keitimą

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2018) 84 final} - {SWD(2018) 85 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

ES bendroji rinka sudaro sąlygas žmonėms, paslaugoms, prekėms ir kapitalui laisvai judėti ekonominėje erdvėje, kurios bendrasis vidaus produktas (BVP) siekia 15 trln. EUR per metus. Ji suteikia naujų galimybių Europos įmonėms ir prisideda prie sveikos konkurencijos. Taip užtikrinamas didesnis pasirinkimas, geresnės paslaugos ir mažesnės kainos daugiau nei 500 mln. vartotojų.

Vienas iš pagrindinių J.-C. Junckerio vadovaujamos Komisijos prioritetų – sukurti stipresnę ir teisingesnę bendrąją rinką. 2015 m. gruodžio mėn. Europos Komisija pateikė žaliąją knygą siekdama pasikonsultuoti dėl labiau integruotos mažmeninių finansinių paslaugų rinkos potencialo ir veiksmų šiam tikslui pasiekti. Remdamasi iš suinteresuotųjų šalių gauta grįžtamąja informacija ir Europos Parlamento pranešimu¹ dėl žaliosios knygos, 2017 m. kovo mėn. Komisija paskelbė veiksmų planą², kuriame išdėstė bendrosios vartotojams skirtų finansinių paslaugų rinkos stiprinimo strategiją.

Tarptautiniai mokėjimai yra labai svarbūs integruojant vartotojams skirtas finansines paslaugas ir ES ekonomiką. Jie atlieka svarbų vaidmenį ES valstybėse narėse suburiant gyventojus ir įmones. Tarptautiniams mokėjimams taikomi apribojimai ir pernelyg didelės jų vykdymo išlaidos trukdo baigti kurti bendrąją rinką.

Mokesčiai už tarptautinius mokėjimus

Reglamentu 924/2009 dėl tarptautinių mokėjimų visoje ES mokesčiai už tarptautinius mokėjimus euraiš Sąjungoje suvienodinti su mokesčiais už vidaus mokėjimus euraiš (t. y. už mokėjimus euraiš toje pačioje valstybėje narėje). Nors šis reglamentas taikomas ir euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms, jos to reglamento poveikiu nepasinaudojo: šiose valstybėse narėse vidaus mokėjimai euraiš arba labai brangūs, arba paprasčiausia neatliekami. Todėl kai atliekamas tarptautinis mokėjimas ar keliaujama ir atsiskaitoma užsienyje, šių euro zonai nepriklausančių ES valstybių narių gyventojai ir įmonės moka didelius mokesčius. Šios didelės išlaidos trukdo baigti kurti bendrąją rinką, o ES atsiranda dviejų kategorijų mokėjimo paslaugų vartotojai.

Euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms buvo suteikta galimybė išplėsti Reglamento 2560/2001 ir jį pakeitusio Reglamento 924/2009 taikymo sritį ir į ją įtraukti savo nacionalines valiutas. Tačiau šia galimybe pasinaudojo tik Švedija, kuri mokesčius už tarptautinius mokėjimus Švedijos kronomis suderino su mokesčiais už vidaus mokėjimus Švedijos kronomis.

Šio pasiūlymo tikslas – užtikrinti, kad Reglamento 924/2009 naudą pajustų euro zonai nepriklausančių valstybių narių gyventojai ir įmonės ir neliktų didelių ES viduje atliekamų tarptautinių operacijų euraiš įkainių. Šie dideli įkainiai kliudo euro zonos ir euro zonai nepriklausančių valstybių narių tarpusavio mainams ir yra žalingi abiem zonoms. Euro zonai nepriklausančių valstybių narių gyventojams ir įmonėms tenka didesnės patekimo į euro zonos rinkas ar ryšių su jos gyventojais išlaidos. Tai reiškia, kad jie tokiomis pačiomis

¹ 2016/2056(INI).

² COM(2017) 0139.

sąlygomis negali prekiauti arba konkuruoti su savo partneriais euro zonoje. Pavyzdžiui, jeigu euro zonai nepriklausančios valstybės narės įmonė turi tiekėjų euro zonoje, jos gamybos sąnaudos bus didesnės nei euro zonoje esančio konkurento. Analogiškai ši papildoma kliūtis laisvai judėti ir prekiauti riboja euro zonos įmonių galimų klientų skaičių. Toliau pateikiamose lentelėse parodyta esama padėtis ir padėtis pritaikius iš dalies pakeistą reglamentą.

Pasiūlymas nėra susijęs su tarptautinėmis operacijomis kitomis nei euras valiutomis.

DABARTINĖ PADĖTIS

EURŲ SIUNTIMAS IŠ ... I ...	Euro zona (+ Švedija) ³	Ne euro zona
Euro zona (+ Švedija)	NULINIAI / MAŽI MOKESČIAI	DIDELI MOKESČIAI
Ne euro zona	NULINIAI / MAŽI MOKESČIAI SIUNTĖJUI	DIDELI MOKESČIAI GAVĖJUI DIDELI MOKESČIAI

Dabar, pavyzdžiui, piliečiui arba įmonei Bulgarijoje⁴, atliekantiems 500 EUR tarptautinį pervedimą į Suomiją, gali tekti sumokėti iki 24 EUR mokesčių, o tą pačią sumą iš Prancūzijos į Suomiją pervesdamas asmuo nemokėtų nieko arba beveik nieko⁵. Mokėjimą iš Prancūzijos atliekantis asmuo mokėtų tą pačią sumą, kokią mokėtų už vidaus pervedimą Prancūzijoje.

PRIĖMUS ŠIAME PASIŪLYME PATEIKTUS PAKEITIMUS

EURŲ SIUNTIMAS IŠ ... I ...	Euro zona (+ Švedija)	Ne euro zona
Euro zona (+ Švedija)	NULINIAI / MAŽI MOKESČIAI	NULINIAI / MAŽI MOKESČIAI
Ne euro zona	NULINIAI / MAŽI MOKESČIAI	NULINIAI / MAŽI MOKESČIAI

³ Dėl Švedijos sprendimo taikyti Reglamento 924/2009 14 straipsnį.

⁴ Šaltinis: „Deloitte“ tyrimas pateikiamas adresu https://ec.europa.eu/info/files/180328-study-cross-border-transaction-fees-extension_en.

⁵ Ten pat.

Dėl šiame pasiūlyme pateiktų pakeitimų pilietis arba įmonė, pervesdami eurus iš Bulgarijos, šiuo atveju taip pat nemokėtų nieko arba beveik nieko. Šis asmuo arba įmonė mokėtų tokius pačius mokesčius už pervedimą eurai į Suomiją, kokius mokėtų už vidaus pervedimą levais Bulgarijoje.

Su valiutos keitimo praktika susiję įpareigojimai užtikrinti skaidrumą

Šiame pasiūlyme pateiktais Reglamento 924/2009 pakeitimais taip pat nustatomi papildomi įpareigojimai užtikrinti valiutos keitimo praktikos skaidrumą pagal Direktyvos 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje 45 ir 59 straipsnius. Šie nauji įpareigojimai užtikrinti skaidrumą pagrįsti, nes ES vartotojai susiduria su skaidrumo stoka, kai atlieka mokėjimus, susijusius su valiutos keitimu. Kai vartotojas užsienyje atsiskaito kortele (nesvarbu, ar išsiimtų grynųjų pinigų iš bankomato, ar mokėtų kortele pardavimo vietoje) kita valiuta nei savo šalies valiuta, dažnai jis gali rinktis iš dviejų galimybių. Pirma, mokėti savo šalies valiuta, ir ši paslauga vadinama dinaminio valiutos keitimu. Šią paslaugą dažnai siūlo dinaminio valiutos keitimo paslaugų teikėjai ir pardavėjo bankas. Antra vartotojo pasirinkimo galimybė – mokėti vietos valiuta naudojantis kortelės schemas ir vartotojo banko paslaugomis (nedinaminio valiutos keitimu arba vadinamuoju keitimu tinkle). Vartotojai ypač skundėsi dinaminio valiutos keitimo praktika. Jų nuomone, jiems trūksta reikiamos informacijos, kad galėtų priimti informacija grindžiamą sprendimą. Todėl vartotojai dažnai ne savo noru renkasi brangesnį valiutos keitimo variantą.

Šiuo pasiūlymu bus padidintas skaidrumas vartotojams: atskleidžiama visa tarptautinės operacijos kaina. Vartotojams bus lengviau palyginti siūlomas valiutos keitimo paslaugas iki mokėjimo operacijos, susijusios su valiutos keitimu, inicijavimo. Kadangi valiutos keitimas yra labai techninė operacija greitai kintančioje aplinkoje, Europos bankininkystės institucijai bus pavesta nustatyti techninius reguliavimo standartus, kad būtų geriau apibrėžta valiutos keitimo praktika. Pasiūlymu taip pat bus nustatytas laikinas valiutos keitimo įkainių ribojamasis dydis, kol įsigalios Europos bankininkystės institucijos parengtos skaidrumo priemonės, t. y. ne vėliau kaip per 36 mėnesius po iš dalies pakeisto reglamento įsigaliojimo.

Kai tik šis pasiūlymas bus įgyvendintas, vartotojai sutaupys daug lėšų, bet kartu gali sumažėti kai kurių paslaugų teikėjų įplaukos. Pasiūlymu taip pat bus užtikrinama, kad mokėjimo paslaugų teikėjai nenaudotų valiutos keitimo įkainių sumažėjusioms įplaukoms kompensuoti: nedidintų neskaidrių valiutos keitimo maržų, nes šios mokėjimo paslaugų vartotojams paprastai nėra žinomos.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Nuo euro įvedimo Europos Sąjunga įgyvendino įvairias iniciatyvas, kuriomis siekta labai sumažinti tarptautinių operacijų įkainius. Toliau nurodomos trys svarbiausios tokios iniciatyvos.

- Bendros mokėjimų eurai erdvės (SEPA) standartų nustatymas operacijoms eurai, be kita ko, dėl kredito pervedimų bendroje mokėjimų eurai erdvėje ir dėl tiesioginio debeto operacijų bendroje mokėjimų eurai erdvėje.

- Mokėjimo paslaugų direktyvos (Direktyva (ES) 2007/64/EB, kurią pakeitė Direktyva 2015/2366) padidino mokesčių skaidrumą ir padėjo naujiems dalyviams patekti į rinką. Tai padėjo užtikrinti didesnę konkurenciją mokėjimų srityje, įskaitant tarptautinius mokėjimus, ir padidinti mokesčių skaidrumą. Be to, pagerėjo mokėjimų infrastruktūra: pasidarė įmanoma tvarkyti didesnius mokėjimų eurai kiekius mažesnėmis sąnaudomis.

- Reglamentu 2560/2001 (jis vėliau buvo pakeistas Reglamentu 924/2009) dėl tarptautinių mokėjimų taip pat pavyko Europos Sąjungoje suvienodinti mokesčius už tarptautinius mokėjimus eurai su mokesčiais už nacionalinius mokėjimus eurai.

Visos šios iniciatyvos padėjo toliau integruoti bendrąją rinką ir euro zonoje atsirasti labiau integruotai mokėjimų rinkai.

- **Suderinamumas su kitomis ES politikos sritimis**

Šia iniciatyva prisidedama prie geresnio bendrosios rinkos veikimo. Be to, ji padeda euro zonai nepriklausančių valstybių narių gyventojams ir įmonėms pajusti didžiausią ekonominės ir pinigų sąjungos naudą (būtent veiksmingai ir nebrangiai atlikti tarptautines operacijas). Iniciatyva dera su Finansinių technologijų veiksmų planu⁶, kuriuo Europos finansų sektoriuje siekiama didesnės konkurencijos ir inovacijų. Iniciatyva taip pat glaudžiai susijusi su kapitalo rinkų sąjunga, kurios tikslas – ES sukurti tikrą bendrąją kapitalo rinką, kurioje investuotojai galėtų be kliūčių investuoti savo lėšas kitose valstybėse narėse ir kurioje įmonės galėtų pritraukti lėšų iš įvairių šaltinių, nepriklausomai nuo jų vietos. Be to, ši iniciatyva dėl galiojimo tiek fizinėje, tiek skaitmeninėje aplinkoje padės siekti bendrosios skaitmeninės rinkos tikslo – pašalinti prekybos internetu kliūtis. Taip neliks vienos kliūties, kuri gali trukdyti prekiauti internetu tarpvalstybiniu mastu – mokesčių už tarptautines operacijas.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnį Europos institucijoms suteikiama kompetencija nustatyti tinkamas nuostatas, kurių tikslas – vidaus rinkos sukūrimas ir veikimas.

Bendroji rinka reiškia laisvą prekių, žmonių, paslaugų ir kapitalo judėjimą. Mokėjimai yra svarbūs, kad būtų galima baigti kurti bendrąją rinką, bet dabar kliūtys susidaro dėl didelių tarptautinių mokėjimų įkainių. Dėl jų namų ūkiams ir įmonėms sunkiau dalyvauti tarpvalstybinėje prekyboje. Dėl šių didelių tarptautinių mokėjimų įkainių atsiranda dviejų kategorijų mokėjimo paslaugų vartotojai. Pirmos kategorijos vartotojams priklauso euro zonos vartotojai ir jų mokėjimai daugumai ES gyventojų ir įmonių atliekami taikant labai mažus įkainius. Antros kategorijos vartotojai yra euro zonai nepriklausančių šalių vartotojai, kurie nebrangius mokėjimus gali atlikti tik nedaugeliui gyventojų ir įmonių.

Šiems dviem klausimams spręsti veiksmingiausia imtis ES lygmens teisėkūros veiksmų, kurie atitinka Sutarčių tikslus.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 4 straipsnį ES veiksmai, kuriais baigiama kurti vidaus rinką, turi būti įvertinami pagal Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 5 straipsnio 3 dalyje nustatytą subsidiarumo principą. Reikia nustatyti, ar pasiūlymo tikslų a) valstybės narės negalėtų pasiekti pasinaudodamos savo nacionalinėmis teisės sistemomis ir b) ar dėl šio teisės akto masto ir poveikio tų tikslų geriau siekti ES lygmeniu.

⁶ COM(2018) 109/2.

Valstybėms narėms buvo anksčiau suteikta galimybė Reglamentą 2560/2001 ir jį pakeitusį Reglamentą 924/2009 taikyti savo nacionalinėms valiutoms. Iki šiol tokia galimybė pasinaudojo tik Švedija. Todėl ES vidaus tarptautinių mokėjimų Švedijos kronomis iš Švedijos kainos dabar yra tokios pačios kaip ir vidaus mokėjimų Švedijoje kainos. Tai, kad Švedija pasinaudojo šia galimybe, taip pat turėjo teigiamą poveikį Švedijos bankų siūlomiems tarptautiniams mokėjimams eurai be papildomo mokesčio, palyginti su mokėjimais kronomis Švedijoje.

Iš tikrųjų kitos euro zonai nepriklausančios valstybės narės galėtų imtis pavienių veiksmų, kaip tai padarė Švedija, tarptautinių mokėjimų išlaidoms mažinti. Tačiau dabartinės kliūtys išliktų tol, kol būtų valstybių narių, kurios veiksmų nesiimtų. Dėl šios priežasties šią problemą geriau spręsti ES lygmeniu, nei palikti ją spręsti atskiroms valstybėms narėms arba rinkai, nes nei jos, nei rinka negalėtų užtikrinti sparčios pažangos ir taikymo visoje ES teritorijoje.

Be to, ES lygmens veiksmais būtų galima užtikrinti masto ekonomiją (padidinti tarptautinių operacijų mastą, dėl to didėtų mokėjimų infrastruktūros veiksmingumas). Taip pat padidėtų tarpvalstybinė prekyba ES, būtų paskatinta konkurencija ir vyktų tolesnė ES valstybių narių ekonominė integracija.

Jeigu liktų *status quo*, išliktų ir ši *de facto* atskirtis, ekonominė integracija sulėtėtų ir bendroji rinka nebūtų stiprinama.

- **Proporcingumo principas**

Pagal proporcingumo principą ES veiksmų turinys ir forma neturėtų viršyti to, kas būtina siekiant Sutarčių tikslų.

Šiam tikslui pasiekti nereikia daug išlaidų. Taip yra dėl to, kad ES mokėjimo paslaugų teikėjai turi galimybę naudotis veiksminga tarpuskaitos ir atsiskaitymų eurai infrastruktūra. Pagal pasiūlymą iš esmės būtų reikalaujama, kad euro zonai nepriklausančių valstybių narių paslaugų teikėjai suderintų savo mokesčius, taikomus už tarptautines operacijas eurai, su mokesčiais, taikomais už vidaus operacijas savo mokėjimo paslaugų vartotojų valstybės narės nacionaline valiuta (tie mokesčiai paprastai mažesni). Euro zonos valstybės narės jau naudoja nedideliais tarptautinių operacijų mokesčiais, kuriais apmokestinama dauguma jų operacijų. Pasiūlymą taikant tik operacijoms eurai, nedaromas poveikis euro zonos valstybių narių mokėjimo paslaugų teikėjams, bet jo nuostatos taikomos daugumai operacijų euro zonai nepriklausančiose valstybėse narėse (beveik 60 proc. jų tarptautinių operacijų).

Be to, derinant mokesčius už tarptautines operacijas eurai su mokesčiais, kurias apmokestinamos vidaus operacijos valstybės narės nacionaline valiuta, atsižvelgiama į vietos mokėjimo sistemų ir bankų (infrastruktūros ir procesų) išsivystymo lygį ir veiksmingumą. Iš tikrųjų, vienos šalies gamybos sąnaudos skiriasi nuo kitos šalies gamybos sąnaudų, o kai kuriose euro zonai nepriklausančiose valstybėse narėse net vidaus operacijos gali kainuoti beveik vieną eurą. Naudojant mokesčius už vidaus operacijas kaip standartą, įmanoma atsižvelgti į kiekvienos valstybės narės ir jų mokėjimo paslaugų teikėjų ypatumus. Išsamiau proporcingumas nagrinėjamas prie šio pasiūlymo pridedamo poveikio vertinimo 7 ir 8 skyriuose.

Akivaizdu, kad būtų labai naudinga šį reglamentą taikyti ir kitoms nei euras valiutoms, visų pirma atsižvelgiant į tokių mokėjimų skaičių. Tačiau toks taikymas taip pat gali paskatinti mokėjimo paslaugų teikėjus didinti įkainius už kitas paslaugas, būtent vidaus mokėjimus, ir taip kryžmiškai subsidijuoti tarptautines operacijas kitomis nei euras valiutomis. Todėl reikėtų

toliau leisti valstybėms narėms, kurių valiuta nėra euras, pasirinkti, ar taikyti šį reglamentą tarptautiniams mokėjimams savo nacionaline valiuta.

3. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Su suinteresuotosiomis šalimis konsultuotasi taip:

- nuo 2017 m. liepos 24 d. iki 2017 m. spalio 30 d. (14 savaitių) vyko atviros viešos konsultacijos dėl mokesčių už operacijas;
- per 2017 m. spalio 24 d. Mokėjimo sistemų rinkos ekspertų grupės posėdį konsultuotasi su sektoriaus suinteresuotosiomis šalimis, be kita ko, įvairių mokėjimo paslaugų teikėjų atstovais;
- per 2017 m. lapkričio 17 d. Komisijos bankininkystės, mokėjimų ir draudimo ekspertų grupės posėdį konsultuotasi su valstybių narių atstovais;
- per 2017 m. gruodžio 5 d. Finansinių paslaugų naudotojų grupės posėdį pateikti šios grupės pasiūlymai ir pastabos.

Per šias konsultacijas mokėjimo paslaugų vartotojai (asmenys arba įmonės) pirmiausia nurodė didelę kainą, kurią moka už tarptautines operacijas, ir jiems taikomų mokesčių skaidrumo stoką. Kita vertus, mokėjimo paslaugų teikėjai aiškiai nurodė, kad iš esmės skiriasi mokėjimai eurai, kurie atliekami tiesiogiai (t. y. tvarkomi automatiškai be žmogaus įsikišimo), ir daug neveiksmingesnis (taigi ir brangesnis) mokėjimų kitomis valiutomis tvarkymas.

• Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

Komisija paprašė konsultacinės bendrovės „Deloitte“ atlikti tyrimą⁷: surinkti duomenis apie trijų septynių svarbiausių bankų kiekvienoje euro zonoje nepriklausančioje valstybėje narėje ir trijose euro zonos valstybėse narėse taikomus mokesčius už tarptautinių mokėjimų operacijas, kurioms taikomas šis pasiūlymas (kredito pervedimams, mokėjimams kortele ir grynųjų pinigų išsiėmimui). Be to, „Deloitte“ paprašyta pateikti šių operacijų vidaus sąnaudų įverčius. Tyrime prieita prie išvados, kad operacijoms eurai atlikti padeda veiksmingos tarpvalstybinės infrastruktūros, standartai ir procesai, kurie turėtų leisti jų kainas suderinti su operacijų vidaus valiutomis kainomis, kurios būtų daug mažesnės negu taikomos šiandien. Tyrime taip pat padaryta išvada, kad tarptautinės operacijos kitomis nei euras valiutomis vis dar atliekamos taikant pasenusius procesus be centralizuotos infrastruktūros. Šie procesai išlieka brangūs, neleidžia mokėjimo paslaugų teikėjams pasiūlyti konkurencingos šių operacijų kainodaros.

• Poveikio vertinimas

Poveikio vertinime, dėl kurio 2018 m. vasario 14 d. Reglamentavimo patikros valdyba pateikė palankią nuomonę, apsvaistytos keturios politikos galimybės. Visais šiais atvejais numatoma plačiau taikyti principą suvienodinti įkainius už vidaus operacijas mokėjimo paslaugų

⁷ „Deloitte“ tyrimas pateikiamas adresu https://ec.europa.eu/info/files/180328-study-cross-border-transaction-fees-extension_en.

vartotojo valstybės narės nacionaline valiuta ir įkainius už tarptautines operacijas Europos Sąjungoje:

- 1) ta pačia nacionaline valiuta;
- 2) ta pačia nacionaline valiuta ir eurai;
- 3) tik eurai;
- 4) bet kokia ES valstybių narių valiuta, nepriklausomai nuo to, kur vykdoma operacija.

Pagal trečią galimybę siūloma mokesčius už tarptautinius mokėjimus eurai ES suderinti su mokesčiais už vidaus operacijas valstybės narės nacionaline valiuta. Trečia galimybė ir pasirinkta šiame pasiūlyme. Ji neturi poveikio euro zonos valstybėms narėms. Nustatyta, kad euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms tai veiksmingiausia galimybė, nes moderniomis tarptautinių mokėjimų eurai infrastruktūromis taip pat gali naudotis visi euro zonai nepriklausančių valstybių narių mokėjimo paslaugų teikėjai. Trečia galimybė taip pat pasirodė labai veiksminga dėl to, kad dauguma tarptautinių operacijų euro zonai nepriklausančiose valstybėse narėse vykdoma eurai. Be to, operacijų eurai sąnaudos yra nedidelės, todėl būtų mažiau rizikos, kad mokėjimo paslaugų teikėjai padidins: a) mokesčius už vidaus operacijas arba b) įkainius už valiutos keitimą siekdami kryžmiškai subsidijuoti tarptautines operacijas. Bet kokiai tokiai mokėjimo paslaugų teikėjų priemonei būtų taikomos konkurencijos taisyklės. Galiausia trečia galimybė taip pat dera su ilgesnio laikotarpio tikslu, kad euras taptų bendra visų valstybių narių valiuta. Remiantis konsultacijų rezultatais, šiai galimybei pritarė daugiau mokėjimo paslaugų teikėjų nei bet kuriai kitai.

Pasirinkus šią galimybę, euro zonai nepriklausančių valstybių narių mokėjimo paslaugų teikėjai suvienodintų mokesčius už tarptautinius mokėjimus eurai ir vidaus mokėjimus savo valstybių narių valiuta. Praktinis poveikis nedidelis: pasikeistų mokestis lentelėse, kurias mokėjimo paslaugų teikėjai naudoja apmokestindami savo klientus. Apskaičiuota, kad dėl šios priemonės, t. y. sumažintų mokesčių už tarptautines operacijas eurai, per metus mokėjimo paslaugų vartotojai (daugiausia asmenys ir mažosios bei vidutinės įmonės – didelės įmonės dažniausia moka suderėtus mokesčius) tiesiogiai sutaupytų 900 mln. EUR, o mokėjimo paslaugų teikėjų įplaukos sumažėtų atitinkama suma. Be to, mokėjimo paslaugų vartotojams būtų naudingas didesnis mokesčių už tarptautines operacijas skaidrumas. Priežiūros pareigūnų, kurie užtikrintų, kad mokėjimo paslaugų teikėjai laikytųsi reglamento, samdymo išlaidos būtų nedidelės.

Ilgainiui esminis numatomas poveikis būtų dvejopas. Pirma, padidėtų euro zonai nepriklausančių valstybių narių ir euro zonos valstybių narių integracija: būtų sudarytos vienodos sąlygos mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Antras numatomas poveikis – didesnė ES gyventojų lygybė naudojantis pigiais tarptautiniais mokėjimais.

Poveikio vertinime daroma išvada, kad mokėjimo paslaugų teikėjų įplaukos įgyvendinus šį pasiūlymą sumažės. Tikėtina, kad šie rinkos dalyviai bandytų susigrąžinti dalį savo prarastų įplaukų, pavyzdžiui, didindami mokesčius už kitus produktus ir paslaugas (pvz., vidaus operacijų mokesčius arba sąskaitų tvarkymo mokesčius). Bet kokiems tokiems bandymams, žinoma, būtų taikomos nacionalinės ir ES konkurencijos taisyklės. Svarbu pastebėti, kad kai tokie patys reikalavimai buvo nustatyti euro zonos valstybių narių bankams 2001 m. įsigaliojus pirmajam reglamentui, mokesčiai nepadidėjo. Priešingai, euro zonos valstybėse narėse mokesčiai už visų rūšių mokėjimus toliau mažėjo. Kalbant apie euro zonai nepriklausančias valstybes nares, reikėtų paminėti, kad Švedija pasinaudojo Reglamento

924/2009 galimybe išplėsti reglamento taikymo sritį: jį taikyti Švedijos kronai. Tai buvo naudinga Švedijos vartotojams ir įmonėms ir nebuvo padaryta žalos Švedijos mokėjimų rinkai⁸.

Be to, yra pavojus, kad dėl prievolės suderinti mokesčius už mokėjimus eurai ir ne eurai mokėjimo paslaugų teikėjai galėtų naudoti valiutos keitimo įkainius prarastoms įplaukoms susigrąžinti. Šie valiutos keitimo įkainiai mokėjimo paslaugų vartotojams yra mažiau žinomi ir nėra pakankamai skaidrūs, kad vartotojai juos galėtų įvertinti. Pasiūlymu siekiama šalinti šią riziką reikalaujant didinti valiutos keitimo skaidrumą.

Remiantis Reglamentavimo patikros valdybos teigiama nuomone ir pasiūlymais, ką patobulinti, poveikio vertinimo ataskaita buvo iš dalies pakeista siekiant išsamiau apibūdinti ilgalaikį galimą finansinės technologijos vaidmenį mažinant mokesčius už tarptautinius mokėjimus. Poveikio vertinimo ataskaitos skirsnis, skirtas šiame pasiūlyme pateiktų pakeitimų stebėsenai ir vertinimui, taip pat buvo peržiūrėtas. Galiausiai, Komisijos tarnybos atliko papildomą darbą, susijusį su valiutos keitimo skaidrumu. Šis klausimas jau aptartas Mokėjimo paslaugų direktyvoje, kuria nustatomi skaidrumo reikalavimai. Tačiau šiuos reikalavimus reikėtų sukonkretinti, kad jie būtų veiksmingesni ir neleistų imtis atsakomųjų priemonių, kurios atsvertų bet kokią įkainių sumažinimo naudą, gautą iš dalies pakeitus Reglamentą 924/2009. Šiuo pasiūlymu pateiktas sprendimas: įgalinti Europos bankininkystės instituciją parengti techninius reguliavimo standartus siekiant užtikrinti siūlomų valiutos keitimo variantų skaidrumą ir palyginamumą. Šie techniniai reguliavimo standartai bus grindžiami specialiu poveikio vertinimu, kurį atliks Europos bankininkystės institucija.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

2017 m. Komisijos darbo programoje pažymėta, kad Reglamentas 924/2009 yra REFIT⁹ iniciatyva. Šis reglamentas jau buvo supaprastintas 2012 m.: padaryti pakeitimai, susiję su Bendros mokėjimų eurai erdvės (SEPA) reglamentu (Reglamentu (ES) Nr. 260/2012), panaikinta 50 000 EUR riba, kurią viršijus Reglamentas 924/2009 nebuvo taikomas, ir taip pat panaikinti kai kurie įpareigojimai teikti ataskaitas.

Pasiūlymu bus toliau stiprinamas Reglamento 924/2009 veiksmingumas. Nors Reglamentas 924/2009 buvo taikomas visoms operacijoms eurai visose valstybėse narėse, tačiau jis nebuvo taikomas ES piliečiams ir įmonėms už euro zonos ribų, nepaisant to, kad tarptautinėse operacijose euras plačiai naudojamas. Pasiūlymu šis trūkumas bus pašalintas ir galiausiai visi ES piliečiai ir įmonės galės pasinaudoti šiuo reglamentu – visada buvo siekiama naudoti visai ES, o ne tik euro zonai.

Pasiūlymas apskritai bus naudingas labai mažoms, mažosioms bei vidutinėms įmonėms. Iš tikrųjų, dauguma mažųjų ir vidutinių įmonių, visų pirma mažiausių, neturi galimybės derėtis dėl mokesčių, kuriuos turi mokėti už tarptautinius mokėjimus. Ši galimybė paprastai suteikiama tik stambesniems verslo klientams, kurie naudojami didžiųjų bankų teikiamomis pinigų valdymo paslaugomis. Todėl reglamento taikymo srities išplėtimas būtų naudingesnis mažosioms ir vidutinėms įmonėms nei didesnėms.

⁸ Žr. Švedijos atvejo aprašymą pridedamos poveikio vertinimo ataskaitos 4 priede.

⁹ 2012 m. gruodžio mėn. pradėtos Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programos (REFIT) tikslas – paprastesnė ir lengviau bei pigiau įgyvendinama ES teisė, kad naudą gautų piliečiai ir įmonės ir kad ji sudarytų sąlygas ekonomikai augti ir darbo vietoms kurti. ES politikos tikslais ne abejojama, bet siekiama juos veiksmingiau įgyvendinti.

ES įmonės taps konkurencingesnės, nes galės rinktis iš daugiau tiekėjų arba turės daugiau klientų mažesnėmis sąnaudomis. Visa ES ekonomika gali tapti konkurencingesnė dėl glaudesnės ekonominės integracijos, nes bus pašalintos su mokėjimo išlaidomis susijusios kliūtys.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio ES institucijų biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Naujųjų taisyklių poveikio vertinimas turėtų būti atliktas iki 2022 m. spalio 31 d. ir pateiktas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Europos Centriniam Bankui. Šiame vertinime daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama rinkos pokyčiams ir nustatomas pasiūlymo taikymo visoms ES valstybių narių valiutoms, ne tik eurui, tinkamumas.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siūloma, kad tarptautinių mokėjimų eurai kaina Europos Sąjungoje nesiskirtų nuo vidaus operacijų, vykdomų valstybėje narėje tos valstybės narės nacionaline valiuta, kainos.

1 straipsnio 2 dalyje nustatomas principas, pagal kurį mokėjimo paslaugų teikėjai turi suderinti mokesčius už tarptautinius mokėjimus eurai su mokesčiais už atitinkamus vidaus mokėjimus mokėjimo paslaugų vartotojo valstybės narės nacionaline valiuta, taip pat valstybėse narėse, kurių nacionalinė valiuta nėra euras.

1 straipsnio 3 dalyje išsamiau paaiškinami Direktyvos (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje 45 ir 59 straipsniai, susiję su valiutos keitimu, ir nustatomas reikalavimas mokėjimo paslaugų teikėjams užtikrinti skaidrumą iki mokėjimo, taip pat galimybę palyginti pasirenkamuosius valiutos keitimo variantus. Šiuo straipsniu Europos bankininkystės institucijai pavedama parengti techninius reguliavimo standartus, kuriais būtų užtikrinamas skaidrumas ir visiškas įvairių valiutos keitimo paslaugų variantų, kuriais gali naudotis mokėjimo paslaugų vartotojai, kainų palyginamumas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 924/2009 nuostatos, susijusios su tam tikru atlyginimu už tarptautinius mokėjimus Sąjungoje ir atlyginimu už valiutos keitimą

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹⁰,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) priėmus pirmiausia Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2560/2001¹¹, o vėliau – Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 924/2009¹², atlyginimas už euro zonos valstybių narių tarpusavio tarptautinius mokėjimus eurai labai sumažėjo ir dauguma atvejų jo dydis tapo nereikšmingas;
- (2) tačiau tarptautiniai mokėjimai eurai iš euro zonai nepriklausančių valstybių narių sudaro labai didelę dalį visų tarptautinių mokėjimų iš euro zonai nepriklausančių valstybių narių. Atlyginimas už šiuos konkrečius tarptautinius mokėjimus išlieka didelis, nors mokėjimo paslaugų teikėjai, kaip ir euro zonos mokėjimo paslaugų teikėjai, gali naudotis tokia pačia veiksminga infrastruktūra ir šias operacijas vykdyti labai nebrangiai;
- (3) didelis atlyginimas už tarptautinius mokėjimus toliau kliudo euro zonai nepriklausančių valstybių narių įmonėms ir piliečiams visiškai integruotis į bendrąją rinką. Dėl to Sąjungoje išlieka dviejų kategorijų mokėjimo paslaugų vartotojai: mokėjimo paslaugų vartotojai, kurių dauguma naudoja bendra mokėjimų eurai erdve (SEPA), ir mokėjimo paslaugų vartotojai, kurie brangiai moka už savo tarptautinius mokėjimus eurai;
- (4) siekiant palengvinti bendrosios rinkos veikimą ir pašalinti tarptautinių mokėjimų eurai kliūtis tarp euro zonos ir euro zonai nepriklausančių valstybių narių mokėjimo paslaugų vartotojų, būtina užtikrinti, kad atlyginimas už tarptautinius mokėjimus eurai Sąjungoje būtų suderintas su atlyginimu už vidaus mokėjimus, atliekamus oficialiąja valstybės narės valiuta;

¹⁰ OL C , , p. .

¹¹ 2001 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2560/2001 dėl tarptautinių mokėjimų eurai (OL L 344, 2001 12 28, p. 13).

¹² 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 924/2009 dėl tarptautinių mokėjimų Bendrijoje, panaikinantys Reglamentą (EB) Nr. 2560/2001 (OL L 266, 2009 10 9, p. 11).

- (5) atlyginimas už valiutos keitimą sudaro didelę dalį tarptautinių mokėjimų kainos, kai mokėtojo ir gavėjo šalyse naudojamos skirtingos valiutos. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366¹³ 45 straipsnį reikalaujama užtikrinti atlyginimo ir naudojamo valiutos keitimo kurso skaidrumą iki mokėjimo operacijos inicijavimo. Kai pardavimo vietoje arba bankomate siūlomi pasirenkamieji valiutos keitimo variantai, esant tokiam skaidrumui gali būti neįmanoma greitai ir aiškiai tuos skirtingus valiutos keitimo variantus palyginti. Kai trūksta skaidrumo, konkurencija negali sumažinti valiutos keitimo išlaidų ir didėja rizika, kad mokėtojai rinksis brangesnius valiutos keitimo variantus. Todėl būtina parengti mokėjimo paslaugų teikėjams skirtas priemones, kuriomis būtų didinamas skaidrumas ir vartotojai apsaugomi nuo per didelio atlyginimo už valiutos keitimo paslaugas, visų pirma, kai vartotojams nesuteikiama reikiama informacija, kad jie pasirinktų geriausią valiutos keitimo variantą;
- (6) siekiant atlyginimo už valiutos keitimą skaidrumo, reikia pritaikyti esamas mokėjimo infrastruktūras ir procesus, visų pirma, mokėjimams internetu ir pardavimo vietoje ar grynųjų pinigų išsiėmimui iš bankomato. Kad šis tikslas būtų pasiektas, rinkos dalyviams reikėtų suteikti pakankamai laiko pritaikyti savo infrastruktūrą ir procesus prie tų nuostatų, kurios susijusios su atlyginimu už valiutos keitimą, kad jie galėtų laikytis techninių reguliavimo standartų, kuriuos turi priimti Komisija;
- (7) atsižvelgiant į techninių priemonių, kurių reikia atlyginimo už valiutos keitimą skaidrumui užtikrinti, lygį, Komisijai reikėtų įgalinti priimti Europos bankininkystės institucijos parengtus techninius reguliavimo standartus dėl reikiamo skaidrumo lygio ir valiutos keitimo paslaugų palyginamumo. Komisija turėtų priimti tuos techninių reguliavimo standartų projektus kaip deleguotuosius aktus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹⁴ 10–14 straipsnius;
- (8) siekiant apriboti žalą vartotojams, kol rinkos dalyviai bus įpareigoti laikytis skaidrumo priemonių, Europos bankininkystės institucijai (EBI) derėtų pavesti techniniame reguliavimo standarte apibrėžti pereinamojo laikotarpio ribojamąjį dydį, kurį reikėtų taikyti siekiant apriboti atlyginimą už valiutos keitimo paslaugas ir kartu išlaikyti sąžiningą mokėjimo paslaugų teikėjų tarpusavio konkurenciją;
- (9) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl mokėjimų tarptautinio pobūdžio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

¹³ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015 12 23, p. 35).

¹⁴ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 924/2009 pakeitimai

Reglamentas (EB) Nr. 924/2009 iš dalies keičiamas taip:

(1) 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Šiuo reglamentu nustatomos tarptautinių mokėjimų Sąjungoje taisyklės.“,

b) 2 dalis papildoma antra pastraipa:

„Tačiau 3a ir 3b straipsniai taikomi visiems tarptautiniams mokėjimams, nepriklausomai nuo to, ar tie mokėjimai atliekami eurai, ar kita nei euro valstybės narės nacionaline valiuta.“;

(2) 3 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Mokėjimo paslaugų teikėjas už tarptautinius mokėjimus eurai iš mokėjimo paslaugų vartotojo ima tokį patį atlyginimą, kokį tas mokėjimo paslaugų teikėjas imtų iš mokėjimo paslaugų vartotojų už tos pačios vertės atitinkamus nacionalinius mokėjimus mokėjimo paslaugų vartotojo valstybės narės oficialiaja valiuta.“,

b) įterpiama 1a dalis:

„1a. Mokėjimo paslaugų teikėjas už tarptautinius mokėjimus valstybės narės, kuri pagal 14 straipsnį pranešė apie savo sprendimą šį reglamentą taikyti ir savo nacionalinei valiutai, nacionaline valiuta iš mokėjimo paslaugų vartotojo ima tokį patį atlyginimą, kokį tas mokėjimo paslaugų teikėjas imtų iš mokėjimo paslaugų vartotojų už tos pačios vertės atitinkamus nacionalinius mokėjimus ta pačia valiuta.“,

c) 3 dalis išbraukiama;

d) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. 1 ir 1a dalyse nurodytas atlyginimas neapima atlyginimo už valiutos keitimą.“;

(3) Įterpiamas 3a straipsnis:

„3a straipsnis

Atlyginimas už valiutos keitimą

1. Nuo [LB prašom įrašyti datą – 36 mėn. po šio reglamento įsigaliojimo] mokėjimo paslaugų teikėjai mokėjimo paslaugų vartotojus informuoja apie visus valiutos keitimo paslaugų ir, jei yra, pasirenkamųjų valiutos keitimo paslaugų įkainius iki mokėjimo operacijos inicijavimo, kad mokėjimo paslaugų vartotojai galėtų palyginti pasirenkamuosius valiutos keitimo variantus ir jų atitinkamus

įkainius. Dėl to mokėjimo paslaugų teikėjai atskleidžia taikomą valiutos keitimo kursą, naudojamą orientacinį užsienio valiutos keitimo kursą ir bendrą viso atlyginimo už mokėjimo operacijos valiutos keitimo sumą.

2. Europos bankininkystės institucija (EBI) parengia techninių reguliavimo standartų, kuriuose apibrėžiama, kaip mokėjimo paslaugų teikėjai mokėjimo paslaugų vartotojams užtikrina įvairių valiutos keitimo paslaugų variantų, jeigu tokių yra, skaidrumą ir kainų palyginamumą, projektus. Šie standartai apima priemones, kurias turės taikyti mokėjimo paslaugų teikėjai, taip pat bankomatuose arba pardavimo vietoje, norėdami užtikrinti, kad mokėjimo paslaugų vartotojai būtų informuojami apie valiutos keitimo paslaugos įkainius ir pasirinkamuosius valiutos keitimo variantus, jeigu tokių yra, iki mokėjimo inicijavimo.

Pirmoje pastraipoje nurodytuose techninių reguliavimo standartų projektuose taip pat nustatoma didžiausia leidžiama viso atlyginimo už valiutos keitimo paslaugas, taikomo mokėjimo operacijai per 3b straipsnyje nurodytą pereinamąjį laikotarpį, suma. Šiuose standartuose atsižvelgiama į mokėjimo operacijos sumą ir Sąjungos valstybių narių valiutų keitimo kursų svyravimą, taip pat užtikrinama ir išlaikoma sąžininga visų mokėjimo paslaugų teikėjų konkurencija. Techniniuose reguliavimo standartuose išsamiai apibrėžiamos priemonės, kurios turi būti taikomos, kad mokėjimo paslaugų vartotojai per tą laikotarpį nebūtų apmokestinami suma, didesne už šią didžiausią sumą.

EBI tuos techninių reguliavimo standartų projektus pateikia Komisijai iki [6 mėnesiai po šio reglamento įsigaliojimo].

Komisijai suteikiami įgaliojimai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010* 10–14 straipsnius priimti pirmoje pastraipoje nurodytus techninius reguliavimo standartus.

* 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).“;

(4) įterpiamas 3b straipsnis:

„3b straipsnis

Pereinamasis laikotarpis

Pereinamuoju laikotarpiu nuo 3a straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytų techninių reguliavimo standartų įsigaliojimo iki 3a straipsnio 1 dalies taikymo datos atlyginimas už valiutos keitimo paslaugas neviršija didžiausios sumos, nustatytos techniniuose reguliavimo standartuose, priimtuose pagal 3a straipsnio 2 dalies ketvirtą pastraipą.“;

(5) 15 straipsnis pakeičiamas taip:

„15 straipsnis
Peržiūra

Komisija ne vėliau kaip 2022 m. spalio 31 d. pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Europos Centriniam Bankui šio reglamento taikymo ataskaitą, prireikus – kartu su pasiūlymu. Toje ataskaitoje visų pirma nagrinėjama, ar būtų tikslinga iš dalies pakeisti 1 straipsnio 2 dalį ir taip užtikrinti, kad šis reglamentas būtų taikomas visoms Sąjungos valstybių narių valiutoms.“.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2019 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas